

HRVATSKI ZVANIČNIK NEGIRA POSTOJANJE POLITIKE PROTERIVANJA SRBA

Author: [Julia Hawes](#)

Bivši ministar odbrane je izjavio kako je predsednik tokom 1995. odobrio pozitivnu diskriminaciju Srba. Na suđenju bivšem hrvatskom generalu Ivanu Čermaku jedan svedok odbrane je negirao da je hrvatsko rukovodstvo svesno podsticalo atmosferu straha kako bi srpske civile proteralo sa područja Krajine.

Bivši hrvatski ministar odbrane, Goran Dodig, izjavio je ove sedmice pred sudijama Haškog tribunala kako nije postojala zvanična hrvatska politika proterivanja srpskog stanovništva sa tog područja – kao što je bilo rečeno tokom dokaznog postupka optužbe.

Čermaku se, zajedno sa generalima Antom Gotovinom i Mladenom Markačem, pripisuje odgovornost za zločine počinjene nad srpskim civilima – uključujući pljačku, spaljivanja i ubistva – tokom i nakon Operacije Oluja, odnosno hrvatske vojne ofanzive koja je izvedena u avgustu 1995. i čiji je cilj bilo ponovno zauzimanje područja Krajine, koje su pre toga kontrolisali Srbi.

U optužnici se navodi da su Gotovina, Markač i Čermak – zajedno sa tadašnjim hrvatskim predsednikom Franjom Tuđmanom, ministrom odbrane Gojkom Šuškom i ostalima – sudelovali u zajedničkom zločinačkom poduhvatu.

Cilj tog poduhvata bilo je trajno iseljavanje srpskog stanovništva sa područja Krajine, što je – kako se navodi u optužnici – izvedeno posredstvom sile, straha, nasilnog razmeštanja, transfera, deportacije i uništavanja imovine.

Potom se navodi da je taj plan ostvaren stvaranjem „atmosfera straha“, koja je u regionu zavlдалa zahvaljujući propagandi, dezinformacijama, psihološkom ratu i „promovisanjem, podsticanjem, olakšavanjem, ohrabivanjem i/ili odobravanjem vršenja nasilja nad Srbima“.

U optužnici se kaže i da je Tuđman Čermaka imenovao za komandanta kninskog garnizona 5. avgusta 1995. Čermak je navodno bio zadužen za održavanje reda unutar jedinica HV-a (Hrvatske Vojske) iz tog ganizona, kao i unutar civilne policije.

Čermak je takođe optužen za tolerisanje i poricanje zločinačkih aktivnosti tokom Operacije Oluja, jer nije uspostavio red među svojim potčinjenima, i jer je međunarodnu zajednicu lagao da su neki koraci za zaustavljanje tih zločina već bili preduzeti. Izjasnio se kao nevin po svim tačkama optužnice.

Dodig je funkciju ministra odbrane vršio od oktobra 1993. do juna 1994. godine, a sudijama je rekao kako je za Operaciju Oluja čuo tek 4. avgusta 1995. – nakon što je počela.

Svedok je u to vreme bio i načelnik Kancelarije hrvatske vlade za međuetničke odnose, ali je izjavio kako nije bio konsultovan povodom te operacije, odnosno da Tuđmanov kabinet, ministarstvo odbrane i ninarstvo unutrašnjih poslova nisu tražili njegovo mišljenje.

Tužilac Rajan Karijer (Ryan Carrier) je Dodiga ispitivao o navodima iz optužnice, pogotovo u vezi sa nečim što je Karijer opisao kao „politiku ohrabrivanja i odobravanja progona Srba kako bi se nakon Operacije Oluja stvorila atmosfera straha i Srbi oterali“ sa područja Krajine – čemu je navodno težilo hrvatsko rukovodstvo.

No, Dodig je negirao da je hrvatska vlada umešana u bilo kakav pokušaj nasilnog uklanjanja srpskog stanovništva.

„Da je tokom rata postojala takva tendencija, ja bih znao za nju“, kazao je Dodig osvrćući se na navode tužilaštva da je vlada preduzela mere za proterivanje srpskih civila.

Tužilaštvo je Dodiga potom upitalo za Petra Pašića, Srbina i bivšeg civilnog predstavnika Knina kao krajiške prestonice.

Dodig je rekao kako je sudelovao u nekoliko sastanaka s Pašićem, objašnjavajući sudijama da se radilo o „dobrom, pristojnom čoveku“, koji je bio „prihvaćen od [hrvatskih] vlasti“.

Karijer je potom sudu predočio transkript sa sastanka od 22. avgusta 1995., na kojem su Tuđman i tadašnji potpredsednik vlade, dr Jure Radić, raspravljali o civilnom predstavniku iz Knina.

Tokom tog razgovora, Radić je – ne otkrivajući na koga zapravo misli – kazao kako je nezgodno kada je osoba koja vrši civilnu vlast neprikladna.

„Jedan iz Knina nije dobar. Srbin je“, naveo je Karijer Radićeve reči iz transkripta.

„Srbin?“, kazao je Tuđman. „Zamenite ga.“

Radić se, sudeći po transkriptu, saglasio sa time, istakavši kako osoba o kojoj govore „nije dobra ni za šta“.

Tuđman je potom rekao kako „sada nema razloga da Srbi budu [u Kninu]“ – pročitao je Karijer iz transkripta.

Tužilaštvo je Dodiga pitalo da li se slaže sa tezom da su Tuđman i Radić u tom razgovoru mislili na Pašića – na šta je Dodig odgovorio potvrdno.

Karijer je Dodiga potom pitao zbog čega je rekao da su „sve vlasti prihvatile“ Pašića, kada iz transkripta deluje očigledno to da je hrvatsko rukovodstvo imalo primedbe na to što Srbin vrši civilnu vlast.

„Predsednik je bio čovek koji je zahtevao efikasnost. Nije bila stvar u tome da li je Pašić Srbin ili nije, stvar je bila u tome da li je neefikasan i neuspešan“, kazao je Dodig.

Tužilaštvo je potom Dodiga pitalo za izjavu koju je tužiocima iz Tribunala dao u aprilu ove godine.

Svedok je u njoj, po rečima tužioca, zvaničnu politiku opisao kao „pozitivnu diskriminaciju“ Srba u Hrvatskoj, tvrdeći da su Srbima bila data veća prava nego ostalim građanima.

„[Tuđman] je želeo da se Srbi osećaju kao građani koji predstavljaju integralni deo države“, rekao je Dodig sudu. Da bi to omogućio, Tuđman je, po Dodigovim rečima, zagovarao ideju da se Srbima daju veća prava no ostalim građanima, uključujući i izborna pravila.

Karijer je rekao da je Dodig u svojoj izjavi tom prilikom rekao i kako je Tuđman želeo da se Hrvati iz Južne Amerike nakon Operacije Oluja vrata u domovinu. Po Dodigovim rečima – naveo je Karijer – predsednik je kazao i da Srbima koji su Hrvatsku napustili tokom Operacije Oluja ne bi trebalo dozvoliti da se vrata kući.

On je svedoka upitao za taj nejednak tretman koji je – prema rečima samog Dodiga – predsednik predvideo za Srbe i Hrvate.

„Slažete li se sa time da je [taj] različit tretman veoma teško pomiriti sa Vašom izjavom koja se ticala Tuđmanovog stava da su Srbi integralni deo Hrvatske“, upitao je Karijer.

Dodig je odgovorio da mu je predsednik „eksplicitno“ kazao kako nema negativan odnos prema Srbima.

Tužilaštvo je Dodiga upitalo da li mu ponuđeni opisi Tuđmanovih postupaka i „pristupa“ prema Srbima deluju protivrečno.

Dodig je odgovorio kako je „voleti“ nekoga „emotivna“, dok je imati „pozitivan pristup“ prema nekome „praktična“ stvar.

Tužilaštvo je potom Dodiga pitalo kada je prvi put došao u Knin tokom avgusta 1995.

Svedok je odgovorio da je stigao nekoliko dana nakon Operacije Oluja, o kojoj je govorio kao o „oslobođenju Knina“, kako bi posetio Operaciju Ujedinjenih nacija za obnovu poverenja u Hrvatskoj (United Nations Confidence Restoration Operation, UNCRO).

Dodig je sudijama rekao kako u vreme dok je boravio na tom području nije primetio nikakva značajnija oštećenja na zgradama.

Tužilaštvo ga je pitalo da li je primetio bilo kakav dokaz o tome da je HV vršio pljačke. Dodig je rekao da nije.

Karijer je kazao kako su tokom suđenja svedoci govorili o tome da su hrvatske jedinice za vreme i nakon

Operacije Oluja pljačkale, spaljivale i uništavale civilnu imovinu u Kninu.

Potom je citirao i deo iz Dodigove izjave sudu, u kojoj je svedok rekao kako su se u Kninu dogodile „stvari koje nismo želeli da se dogode“.

Karijer je Dodiga pitao da li se „stvari koje nismo želeli da se dogode“ tiču paleži i pljačke koje je spomenuo u svojoj izjavi.

Dodig na to pitanje nije odgovorio direktno: „Ta izjava se temeljila na onome što sam saznao nakon Operacije Oluja, a ne na onome što sam u to vreme znao.“

Karijer je Dodiga pitao i za onaj deo njegove izjave u kojem je rekao kako ne veruje da je Čermak bio upoznat sa bilo kakvim zločinima koje su hrvatski vojnici u to vreme počinili u Kninu.

„Po mom mišljenju, [Čermak] to nije znao – jer bi mi rekao da jeste“, kazao je Dodig.

Karijer je potom svedoka upitao za komentare koje je Čermak tokom 1995. davao medijima u vezi sa zločinima počinjenim od strane hrvatskih vojnika.

„Da li Vas je iznenadilo to što je Čermak onima koji su ga intervjuisali rekao kako je znao da su pojedini pripadnici HV-a u to vreme činili zločine – pljačkanje, spaljivanje, ubijanje?“, pitao je tužilac.

„Tada sam . . . pretpostavljao da ne zna“, odgovorio je Dodig.

Suđenje se nastavlja iduće sedmice.

Julia Hawes je saradnica IWPR-a iz Haga.

Location: Croatia

Topic: Courtside

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/hrvatski-zvani%C4%8Dnik-negira-postojanje-politike-proterivanja-srba>